

Valtiovarainministeriö
valtiovarainministerio@vm.fi

Kotka 13.4.2017

Viite: VM/504/03.01.00/2017

Asia: Lausunto lakiluonnoksen (HE 15/2017) täydentämiseksi

Valtiovarainministeriö on 10.3.2017 pyytänyt Kymenlaakson Liitolta lausuntoa hallituksen esitysluonnoksesta (HE 15/2017) maakuntien rahoitusta koskevan lakiluonnoksen täydentämiseksi.

Kymenlaakson Liiton lausunto hallituksen esityksestä maakuntien perustamista ja sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisen uudistusta koskevaksi lainsäädännöksi sekä Euroopan paikallisen itsehallinnon peruskirjan 12 ja 13 artiklan mukaisen ilmoituksen antamiseksi annetun hallituksen esityksen täydentämisestä on seuraava:

Luonnos hallituksen esitykseksi pitää sisällään lisäykset eduskunnalle jo annettuun rahoituslakiin ns. muiden maakunnalle siirtyvien tehtävien osalta. Rahoituslain täydentämistä koskevan lausunnon antamista vaikeuttaa se, että talouslaskelmat on tehty vain yhden vuoden tietojen perusteella, vaikka lopullisessa laskelmassa tullaan käyttämään rahoituksen keskiarvona kahden vuoden tietoja, mikä on oikea tietopohja ja lisää rahoituksen ennustettavuutta.

Valtion rahoitus maakunnalle on pääosin yleiskatteellista ja sen määrä on vuoden 2017 tasossa noin 18,4 mrd €.

Valtion rahoitus maakunnille yleiskatteellisen rahoituksen osalta määritellään seuraavilla kymmenellä kriteerillä (kriteerin perässä on mainittu ao. kriteerin painoarvo):

		Kymenlaakson rahoitus, M€
Asukasperusteinen osuus	10,853 %	62,9
Ikäryhmäkohtaiset tarvetekijät	35,513 %	224,5
Sosiaali- ja terveyspalvelujen tarvetekijät	45,577 %	303,7
Kasvupalvelua kuvaavat tekijät	2,951 %	21,6
Asukastiheys	1,528 %	4,2
Vieraskielisyys	1,325 %	7,3
Maatalousyritykset	0,916 %	3,1
Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen	0,946 %	4,3
Kaksikielisyys	0,284 %	0,3
Saaristoisuus	0,107 %	

Maakuntien rahoitus perustuu asukasmäärään, palvelujen tarvetta ja kasvupalvelua kuvaavien sekä olosuhdetekijöiden, maatalousyritysten sekä hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen toimien perusteella. Vaikka rahoitusjärjestelmä perustuisikin laskennallisiin tekijöihin, laskelman lopputulosta on Kymenlaakson osalta vaikea pitää oikeudenmukaisena. Osuuksien painokertoimiin on käytännössä mahdotonta ottaa kantaa.

Asukasperusteisen osuuden kustannuslaskentaan on otettava mukaan maakunnan liittojen toimintakulut.

Etelä-Suomen EAKR- ja ESR – rahoitus on voimakkaasti vähentynyt ja heikentänyt voimakkaasta rakennemuutoksesta kärsineen Kymenlaakson mahdollisuuksia aluekehittämiseen. Jatkossakin on varauduttava rakennerahoituksen vähenemiseen.

Kymenlaakson Liitto edellyttää, että alueellisten erojen tasoittamiseen kohdennetaan riittävästi kansallista rahoitusta maakunnan rahoituslain ulkopuolelta.

Kasvupalvelukertoimen vaikutus Kymenlaakson yleiskatteelliseen rahoitukseen on 21,6 milj. €. Kasvupalvelukertoimen painoarvojen vaikutuksesta ei ole esitetty laskelmia, joten niihin on vaikea ottaa kantaa. Korkea työttömyysaste ja siihen yleensä liittyvä korkea pitkäaikaistyöttömyysaste lisää työttömyyden aiheuttamia kuluja myös sosiaali- ja terveydenhuollossa. Työttömyysasteen painoarvoa tulee myöhemmin tarkastella uudelleen.

Rahoituslain 19 §:n maatalousyrittäjäkertoimenosalta esitämme, että maatalousyrittäjien lukumäärän sijasta kertomina käytettäisiin maatalousyrittäjien lukumäärää. Perusteluna toteamme, että maatalousyrittäjissä voi olla jopa 1-4 maatalousyrittäjää lomansaajana.

Hyvänä esityksessä pidetään sitä, että v. 2019 ja 2020 käytettäisiin vielä maatalousyrittäjien eläkelaitoksen tietoja.

Vieraskielisyyden ja kaksikielisyyden huomioiminen maakunnan rahoitusta määrittäessä on välttämätöntä ja pidämme sitä hyvänä.

Kymenlaakson Liitto pitää hyvänä ja tarpeellisena, että maataloustukiin ja tienpitoon käytettävä rahoitus kohdistetaan erillisrahoituksen kautta eikä se sisälly yleiskatteelliseen rahoitukseen. Pidämme hyvänä myös sitä, että saariston yhteysalusliikenteeseen suunnatut liikenne- ja viestintäministeriön momentit jäävät yleiskatteellisen rahoituksen ulkopuolelle. Valtion talousarviossa esimerkiksi liikenne- ja viestintäministeriön perusväylänpito-momentin määrärahan kohdentamisen pitää jatkossa olla läpinäkyvää ja maakuntien on oltava mukana määrärahan kohdentamisprosessissa.

Maakunnan rahoituksen tason lasku edellyttää siirtymäajan tasausta vähintään esitetyllä tavalla. SOTE- ja kasvupalvelujen valinnanvapautta koskevat linjaukset vaativat taloudellisten vaikutusten uudelleen arviointia ja taloudellisiin vaikutuksiin on voitava ottaa uudelleen kantaa valinnanvapauden päätösvaikutusten ratkettua.

Lakiluonnoksen mukaan maakuntien perustamisesta ja tehtävien siirroista aiheutuu sekä suoria että epäsuoria muutuskustannuksia, jotka uhkaavat jäädä kuntien ja maakuntien maksettaviksi. Valtion vuoden 2017 talousarviossa suoriin muutuskustannuksiin on varattu 31,3 miljoonaa euroa, josta osa on varattu sote-uudistuksen ja osa kansallisen valmistelun kustannuksiin. Maakuntiin kohdennetaan 9 miljoonan rahoitus, josta Kymenlaaksoon kohdennetaan noin 400 000 €. Maakunnassa välttämättömien muutuskustannusten tarve väliaikaishallinnon vuoden 2017 osalta on arvioitu 1,3 milj. euroksi. Vuoden 2018 muutuskustannukset ilman tietojärjestelmähankintoja on yli 2 milj. euroa.

Kymenlaakson Liitto edellyttää, että valtio vastaa muutostalouksista vuosina 2017 ja 2018 täysimääräisesti. Jos maakunnille ei anneta riittäviä talousresursseja maakunnan perustamiseen, vaarantuu uudistuksen toteuttaminen täysimääräisesti.

KYMENLAAKSON LIITTO

Jaakko Mikkola
maakuntajohtaja

Ulla Silmäri
hallintopäällikkö